

JEDZIEMY DO WÓD W...

Biuletyn informacyjny nr 1/2016
Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP

ISSN 1427-0900

JEDZIEMY DO WÓD W...

**Stowarzyszenie
Gmin
Uzdrowiskowych RP**

Biuletyn informacyjny nr 1/2016

Rada Naukowa czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w ...”:

1. **prof. dr hab. Andrzej Rapacz** – Katedra Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną, UE we Wrocławiu,
2. **prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Węclawowicz-Bilska** – Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej,
3. **prof. dr hab. Marek Zdebel** – Katedra Prawa Finansowego Uniwersytetu Śląskiego,
4. **prof. dr hab. Janusz Szopa** – Katedra Rekreacji AWF Katowice,
5. **dr Tadeusz Burzyński** – Wydział Turystyki i Promocji Zdrowia GWSH Katowice, Instytut Turystyki w Krakowie,
6. **dr Diana Dryglas** – Katedra Geologii Ogólnej i Geoturystyki, AGH Akademia Górniczo-Hutnicza Kraków
7. **prof. nadzw. dr hab. Andrzej Hadzik** – Katedra Turystyki AWF Katowice, Wyższa Szkoła Bankowa w Chorzowie
8. **prof. nadzw. dr hab. Tomasz Wołowicz** – Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
9. **Dr. Janka Zálešáková** – St. Elisabeth University, Bratislava, (Słowacja)

Recenzenci czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w ...”:

1. **dr hab. n. med. prof. nadzw. Włodzisław Kuliński** – Wydział Nauk o Zdrowiu UJK w Kielcach, Zakład Medycyny Fizykalnej UM w Łodzi,
2. **prof. dr hab. Bogusław Sawicki** – Katedra Turystyki i Rekreacji, UP w Lublinie,
3. **dr hab. inż. Marek Doktor** – Katedra Geologii Ogólnej i Geoturystyki AGH, Kraków.
4. **prof. zw. dr hab. Janusz Soboń** – Akademia Morska w Szczecinie
5. **prof. nadz. dr hab. inż. Paweł Żukowski** – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim
6. **prof. zw. dr hab. Marian Malicki** - Uniwersytet Szczeciński, Zamiejscowy Wydział Społeczno-Ekonomiczny w Gorzowie Wielkopolskim

Redakcja czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w ...”:

1. Redaktor naczelny – **prof. dr hab. Bogusław Sawicki**
2. Redaktor językowy – **mgr Wojciech Fułek**
3. Redaktor tematyczny – **dr Jan Golba**
4. Sekretarz redakcji – **Iwona Drozd**

Biuletyn wydany przez:

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Czarny Potok 27/24
tel. 18 477 74 50, fax 18 477 74 51
ISSN 1427-0900

www.sgurp.pl
e-mail: biuro@sgurp.pl

Fotografie:

Archiwum SGU RP
Archiwa UM Gmin Członkowskich
Fotografia na okładce: Zieleniec Ski Arena w Dusznikach Zdroju, autor Stowarzyszenie Zieleniec

Skład i łamanie:

Angelina Dranka

Druk:

Wydawnictwo i Drukarnia NOVA SANDEC
33-300 Nowy Sącz, ul. Lwowska 143
tel./fax 18 547 45 45, tel. 18 441 02 88
e-mail: biuro@novasandec.pl
www.novasandec.pl

Spis treści

Od Redakcji.....	5
------------------	---

Z ŻYCIA SGU RP

Posiedzenie Zarządu SGU RP w Dusznikach-Zdroju (I. Drozd)	7
Jubileusz 640-lecia lokacji Rymanowa (UM Rymanów)	11
I edycja konkursu EKO HESTIA SPA (I. Drozd)	15

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP

Iwonicz Zdrój	23
Supraśl.....	29

PROMOCJA

Onet.pl - Uzdrowiska na zimę (I. Drozd)	33
---	----

REFERATY

Podatek od nieruchomości jako koszt uzyskania przychodu pośrednio związany z przychodami przedsiębiorcy. (dr hab. Tomasz Wołowiec, prof. WSEI, Zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju, dr Dariusz Reśko, Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu, Burmistrz Krynicy-Zdroju).....	39
Finansowanie inwestycji gminnych emisją obligacji przychodowych i zadłużeniem spółek komunalnych. (dr hab. Tomasz Wołowiec, zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju)	47

Od Redakcji

Szanowni Państwo,

Oddajemy do rąk Państwa kolejny numer czasopisma naukowego Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP „Jedziemy do wód w ...”.

Niniejszy numer rozpoczynamy od krótkiej notatki z posiedzenia Zarządu SGU RP, które odbyło się w Dusznikach Zdroju. Zachęcamy do zapoznania się z informacjami nt. jubileuszu 640-lecia lokacji Rymanowa oraz przebiegu I edycji konkursu EKO HESTIA SPA.

Tradycyjnie już na łamach czasopisma prezentujemy kolejne gminy członkowskie należące do Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP.

Promocja uzdrowisk polskich stanowi integralną część działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP. W obecnym numerze przedstawiamy projekt „Uzdrowiska na zimę” zrealizowany na portalu onet.pl.

Na ostatnich stronach czasopisma „Jedziemy do wód w...” zamieszczamy referaty związane z tematyką uzdrowiskową. W bieżącym numerze dotyczą one podatku od nieruchomości jako kosztu uzyskania przychodu pośrednio związanego z przychodami przedsiębiorcy oraz finansowania inwestycji gminnych emisją obligacji przychodowych i zadłużeniem spółek komunalnych.

Iwona Drozd

Kierownik Biura SGU RP

Z ŻYCIA SGU RP

Posiedzenie Zarządu SGU RP w Goczałkowicach Zdroju

Dnia 2 marca 2016 roku w Goczałkowicach Zdroju odbyło się posiedzenie Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Zarządu SGU RP oraz zaproszeni goście:

- Jan Golba – Prezes Zarządu SGU RP (burmistrz Muszyny)
- Leszek Dzierżewicz - Wiceprezes Zarządu SGU RP (burmistrz Ciechocinka)
- Janusz Gromek - Wiceprezes Zarządu (prezydent Kołobrzegu)
- Wojciech Farbaniec - Członek Zarządu (burmistrz Rymanowa)
- Jerzy Terlecki - Członek Zarządu (burmistrz Polanicy-Zdroju)
- Gabriela Placha – wójt Goczałkowic-Zdroju
- Maria Ożarowska – sekretarz Goczałkowic-Zdroju

Najważniejszą kwestią dyskutowaną na posiedzeniu były niejasności związane z aktualizacją operatów uzdrawiskowych w oparciu o dane z państwowego monitoringu dotyczącego stanu czystości powietrza w strefach.

Jan Golba – prezes zarządu podkreślił, że w najbliższych 3 latach we wszystkich gminach uzdrawiskowych niezbędna będzie aktualizacja obecnych operatów uzdrawiskowych. Obowiązek ten wynika z przepisów ustawy uzdrawiskowej. Aktualnie obowiązujące przepisy nie zapewniają gminom wystarczających narzędzi do udowodnienia, że powietrze w polskich uzdrawiskach jest odpowiednio czyste. Kluczem do rozwiązania problemu powinno być porozumienie pomiędzy Ministrem Zdrowia a Ministrem Środowiska, co do przyjęcia wspólnej interpretacji przepisów prawa.

Przedstawiciele zarządu SGU RP przed Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji

W świetle obecnie obowiązującego prawa, dokonywanie ocen poziomów substancji w powietrzu, dokonuje się wyłącznie w określonych przepisami strefach. Strefy w myśl przepisów stanowią: 1) aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy; 2) miasto o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy; 3) pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji. Stan zanieczyszczenia powietrza w uzdrowiskach ustala się obecnie na podstawie monitoringu państwowego nie w oparciu o faktyczne wyniki pomiarów (dokonywanych na terenie danego uzdrowiska), ale na podstawie ..... tzw. modelowania matematycznego, które jest dopuszczone przepisami ustawy o ochronie środowiska.

Powoduje to kompletne zaciemnienie stanu czystości powietrza

w uzdrowiskach, bowiem stacje pomiarowe monitoringu państwowego bardzo często znajdują się w miejscowościach, gdzie występuje bardzo duże zanieczyszczenie powietrza, co powoduje, że tzw. tło zanieczyszczeń dla uzdrowiska jest wyjątkowo negatywne. Zdarza się też, że uzdrowisko oddalone jest od stacji pomiarowej o 50-70 km. Na terenie gminy uzdrowiskowej zrealizowano wiele inwestycji proekologicznych, takich jak: termomodernizacje obiektów, obwodnice miast, baterie fotowoltaiczne, solary, oświetlenia hybrydowe, a domy wielorodzinne, jednorodzinne, hotele, pensjonaty czy sanatoria ogrzewane są gazem lub innymi paliwami ekologicznymi. To w rezultacie powoduje, że stopień zanieczyszczenia powietrza w uzdrowisku mieści się we wszelkich ustalonych normach. Potwierdzają to badania stanu powietrza przeprowadzane w uzdrowiskach i wykonywane na zlecenie Gminy, ale nie potwierdzają tego wyniki ustalane na podstawie modelu matematycznego w ramach monitoringu państwowego, przypisane do danej strefy.

Prezes Zarządu Jan Golba podkreślił, że nadmierna restrykcyjność prawna w stosunku do uzdrowisk polskich, nie tylko w zakresie ochrony powietrza, powoduje osłabienie konkurencyjności uzdrowisk na rynku zagranicznym.

Kolejnym tematem obrad uczestników spotkania były sprawy organizacyjne dotyczące realizacji I edycji konkursu EKO HESTIA SPA oraz jubileuszu 25-lecia SGU RP.

Tradycyjnie ostatnim punktem posiedzenia Zarządu było zwiedzanie Uzdrowiska, w którym odbywa się posiedzenie. Dnia 3 marca 2016 uczestnicy spotkania mieli możliwość zobaczyć część uzdrowską Goczałkowic Zdroju, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, Zbiornik Wodny oraz Ogrody Kapias.

Położona niespełna 50 km od aglomeracji Katowic, u stóp Beskidu Śląskiego 6,5 tys. gmina, swój malowniczy charakter zawdzięcza bliskiemu sąsiedztwu pszczyńskich lasów, bogactwu flory i fauny oraz licznym stawom, które od wieków dominują w lokalnym krajobrazie. Duża liczba zbiorników wodnych sprawia, że miejscowość słynie z wyjątkowo korzystnego, klimatu i dogodnej temperatury.

Początki uzdrowiska sięgają 1856 r., kiedy to władze pruskie w poszukiwaniu pokładów soli, na głębokości 400 m natrafiły na źródło solanki. Wiercenia kontynuowano i na głębokości 700 m natrafiono na „staw” solankowy. Analizy wody wykazały zawartość licznych, ważnych pierwiastków. Źródło wraz z przyległym terenem odsprzedano za sumę 8 000 talarów czterem prywatnym inwestorom, którzy już cztery lata później otwarli jedno z nielicznych na południu kraju uzdrowisk. Zakres pierwszych oferowanych w nowym uzdrowisku zabiegów obejmował: kąpiele solankowe, inhalacje, natryski, masaże, i łaźnie parową. Leczone przede wszystkim choroby reumatyczne i gościec, a także choroby układu oddechowego, pokarmowego, nerwowego. Uzdrowisko szybko zyskiwało na

popularności i liczba leczących się w nim osób zwiększała się z każdym rokiem. Dodatkowym atutem uzdrowiska stało się odkrycie borowiny, która w 1895 r. została wprowadzona do puli zabiegowej.

Obecnie uzdrowisko pomaga ponad 10 000 pacjentom rocznie. Specjalizuje się w leczeniu chorób narządu ruchu (ze szczególnym uwzględnieniem reumatologicznych i ortopedycznych), chorób naczyń obwodowych, laryngologicznych oraz rehabilitacją osób z cukrzycą. Ponadto, w jego ofercie znajdują się wprowadzone jako jedne z pierwszych w Polsce zabiegi z dziedziny krioterapii.

Goczałkowice-Zdrój to nie tylko miejscowość o charakterze leczniczym. Gmina i jej najbliższa okolica słynie ze swego rekreacyjno-wypoczynkowego charakteru. Jednym z jej najważniejszych atutów turystycznych jest Korona Goczałkowskiej Zapory – doskonałe miejsce dla wielbicieli dwóch kółek, rolek lub amatorów nordic walking. Obszar jeziora udostępniony jest dla entuzjastów żeglarstwa na których czeka port w Wiśle Wielkiej oraz jedyny na południu Polski port rybacki w Łące, gdzie wędkarze mogą uczestniczyć w grupowych połowach z kutra.

Ogrody Kapias, Ogród Zachodzącego Słońca

Z ŻYCIA SGU RP

Jubileusz 640-lecia lokacji Rymanowa

Rymanów to malownicze miasteczko położone w południowo-wschodniej Polsce, na terenie powiatu krośnieńskiego, w uzdrowskiej gminie Rymanów. Miasteczko liczy blisko 4 tys. mieszkańców i posiada wspaniałą historię, trwającą już 640 lat. 15 marca 2016 roku obchodzony był jubileusz 640-lecia lokacji miasta Rymanów. Jak każdy jubileusz, była to chwila do wspomnień, do odtworzenia i przypomnienia dziejów miasteczka.

Lokacja miasta Rymanów na prawie magdeburskim miała miejsce w 1376 roku dzięki zabiegom księcia

śląskiego Władysława Opolczyka, namiestnika króla Ludwika Węgierskiego. Początkowo miasto nosiło nazwę „Ladisslavia”, utworzoną od imienia jego założyciela. Nazwa Rymanów przyjęła się w okresie panowania króla Władysława Jagiełły i pochodziła od imienia wójta Reymana. Gród rymanowski zlokalizowany został na skrzyżowaniu szlaków handlowych: podkarpackiego i węgierskiego. W XV i XVI w. Rymanów otrzymał od królów polskich liczne przywileje na odbywanie w mieście jarmarków i posiadanie własnych składów handlowych.

Kongres inauguracyjny z okazji 640 lat Lokacji Rymanowa, fot. Rafał Glód

Obok handlu rozwijało się również rzemiosło. To, w połączeniu z położeniem na ruchliwym szlaku handlowym i utrzymywaniem licznych kontaktów z Węgrami, sprzyjało rozwojowi miasta. Pożogi wojenne, które dotknęły Podkarpacie w XVII w., osłabiły tempo rozwoju gospodarczego miasta. Podobna sytuacja powtórzyła się na początku XVIII w. W tym czasie miasto wielokrotnie niszczyły pożary. Ponowne ożywienie gospodarcze przyniósł wiek XIX. Na nowo rozwinęło się rzemiosło i handel, ponieważ Rymanów stanowił miejsce zaopatrzenia dla licznych wsi polskich i łemkowskich - rolnicy zbywali tu bydło i trzodę. Od 1872 r. dobra rymanowskie stanowiły własność Anny (z Działyńskich) i Stanisława Potockich. Występowanie znanych od wieków wód leczniczych w Iwoniczu Zdroju, modnym

i głośnym wówczas kurorcie, skłoniło właścicieli dóbr rymanowskich do szukania podobnych źródeł w okolicznych górach i dolinie rzeki Tabor, natrafiono na nie na pograniczu wsi Posada Górna, Deszno, Wołuszowa. Odkrycie to dało początek rozwojowi uzdrowiska. Wybudowano pierwsze pensjonaty. Wykonano nową obudowę ujęć wodnych, a spływające do jednej studni źródła mineralne rozdzielono na trzy odrębne źródła. Wówczas to nadano im imiona: „Tytus” - dla upamiętnienia chemika Sławika, „Celestyna” - od imienia matki Anny z Działyńskich Potockiej oraz „Klaudia” - od imienia matki Stanisława Potockiego. Tradycyjne nazewnictwo źródeł utrzymało się do chwili obecnej. Kolejne lata przyniosły dalszy rozwój uzdrowiska.

Rymanów to miejsce wyjątkowe, w którym współlistniały kultury

Gala jubileuszu 640-lecia Lokacji Rymanowa, fot. Rafał Głód

polska i żydowska. Ludzie żyli tu w zgodzie, wspólnie wspierali się w ciężkich chwilach. Wojna bezpowrotnie zniszczyła tamten świat. Mieszkańcy Rymanowa i okolic jednak pamiętają o kulturze żydowskiej, co roku organizowane są obchody Dni Pamięci o Żydowskiej Społeczności Rymanowa. Temat kultury żydowskiej znalazł także odzwierciedlenie podczas jubileuszu 640-lecia lokacji miasta. Tematykę tę przedstawili bracia Adam i Michał Lorencowie, od lat zaangażowani w zgłębianie losów rymanowskich Żydów.

Uroczystość jubileuszu 640-lecia lokacji miasta rozpoczęła się uroczystą mszą świętą w intencji miasta i jego mieszkańców w Kościele Parafialnym pw. Św. Wawrzyńca w Rymanowie, którą odprawił w koncelebrze z zaproszonymi na tę uroczystość księżmi, ksiądz biskup Stanisław Jamrozek. We mszy św. uczestniczyła też młodzież rymanowskiego

liceum. Dalsza część uroczystości odbyła się w sali kina „Sokół”, gdzie zaprezentowali piękne okazjonalne referaty: Andrzej Potocki, ksiądz profesor Józef Wołczański oraz bracia Adam i Michał Lorencowie. Uroczystości towarzyszyła wystawa obrazów dawnego Rymanowa, która już niebawem zostanie przeniesiona na rymanowski rynek. Z okazji tego wyjątkowego jubileuszu nie zabrakło życzeń dla mieszkańców miasta od licznie przybyłych m.in. przedstawicieli parlamentu, sejmiku województwa podkarpackiego, przedstawiciela Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP, samorządowców szczebla powiatowego i gminnego, rodziny Potockich, delegacji z zaprzyjaźnionej gminy węgierskiej Herceghut oraz innych zaproszonych gości. Uroczystości uświetniły występy nauczycieli oraz uczniów naszej rymanowskiej szkoły muzycznej.

Widok na rymanowski Rynek, fot. Rafał Glód

Rymanów nocą, fot. Piotr Cisek

Z ŻYCIA SGU RP

I edycja konkursu EKO HESTIA SPA

Dnia 17 lutego 2016 r. w siedzibie Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP w Krynicy-Zdroju obradowała Komisja Konkursowa I edycji konkursu EKO HESTIA SPA.

Konkurs jest wspólną inicjatywą Grupy ERGO Hestia z Sopotu i Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP. Jedynym fundatorem nagrody w konkursie EKO HESTIA SPA jest Grupa Ergo Hestia. Tworzą ją dwie spółki ubezpieczeniowe: STU ERGO Hestia SA i STU na Życie ERGO Hestia SA. Spółki Grupy oferują ubezpieczenia dla klientów indywidualnych

w zakresie ochrony majątku i życia, a także dla przemysłu oraz małego i średniego biznesu. Ubezpieczenia majątkowe oferowane są pod 3 markami: Ergo Hestia, MTU oraz You Can Drive. ERGO Grupie zaufało ponad 3,6 miliona klientów indywidualnych oraz firm reprezentujących mały i średni biznes, a także największe korporacje. Grupa Ergo Hestia ubezpiecza co drugą firmę z setki największych w Polsce. Głównym akcjonariuszem Grupy ERGO Hestia jest międzynarodowy koncern ubezpieczeniowy ERGO Versicherungsgruppe, należący do największego

Sopot

reasekuratora, Munich Re. Prezesem Grupy jest Piotr M. Śliwicki.

Konkurs EKO HESTIA SPA będzie realizowany w cyklach rocznych. W ramach danej edycji będzie przyznawana jedna nagroda dla polskiej gminy ze statusem uzdro-

wiska - gminy zrzeszonej w SGU RP. Wartość nagrody EKO HESTIA SPA wyniesie każdorazowo 100 tysięcy złotych. SGU RP zrzesza obecnie 36 gmin uzdrowiskowych (bądź pretendujących do uzyskania statusu uzdrowiska) położonych na terenie całego kraju. Gminy biorące udział w konkursie EKO HESTIA SPA mają możliwość zdobycia nagrody pieniężnej w wysokości 100 tysięcy złotych. Kolejnym bardzo ważnym czynnikiem zachęcającym do udziału w konkursie jest rywalizacja z innymi gminami uzdrowiskowymi i możliwość porównania i dokonania oceny dla podejmowanych działań ekologicznych.

Sękowa. Cerkiew Owczary, fot. P. Sekuła

Busko-Zdrój. Aleja Mickiewicza, promenada łącząca Park Zdrojowy z centrum miasta, fot. D. Piwowarczyk

Krynica-Zdrój. Fontanna multimedialna

Inowrocław. Na wejściu do Parku Solankowego stoi pomnik pawia, który pełni jednocześnie rolę zegara słonecznego

Do konkursu zgłoszenia przesłało aż 11 gmin członkowskich stowarzyszenia. Gminy te położone są na terenie 7 województw. Najwięcej zgłoszeń wpłynęło z województwa małopolskiego (4 zgłoszenia), następnie z województwa świętokrzyskiego (2 zgłoszenia) i po jednym zgłoszeniu z województwa kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, mazowieckiego, pomorskiego i łódzkiego. W I edycji konkursu EKO HESTIA SPA udział biorą następujące miasta i gminy uzdrowskie: Inowrocław, Nałęczów, Krynica-Zdrój, Rabka-Zdrój, Szczawnica, Sękowa, Konstancin-Jezioma, Sopot, Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Uniejów.

Komisja Konkursowa bardzo pozytywnie oceniła sposób przygotowa-

Uniejów. Kompleks basenów termalnych

Rabka-Zdrój. Plac zabaw w Parku Zdrojowym, energia ze źródeł odnawialnych

Konstancin Jeziorna. Tężnia solankowa

Solec-Zdrój, Aleja Magnoliowa

Nalęczów. Oczyszczalnia ścieków

Szczawnica. Plac Dietla

nia wniosków konkursowych i zakres przeprowadzonych w poszczególnych gminach działań i zrealizowanych inwestycji. Wszystkie przesłane zgłoszenia konkursowe zostały zakwalifikowane do I etapu konkursu. Przed nami kilka miesięcy na weryfikację zgłoszeń konkursowych. W najbliższym czasie z uczestnikami konkursu zostanie ustalony harmonogram wizyt Komisji Konkursowej w poszczególnych gminach.

Laureat Konkursu jest zobowiązany przeznaczyć otrzymane środki finansowe wyłącznie na finansowanie dalszych inwestycji i działań o charakterze proekologicznym na terenie nagrodzonej gminy.

EKO HESTIA SPA

Zakończenie I etapu konkursu zaplanowano na koniec czerwca 2016 r. Wręczenie nagród w Konkursie EKO HESTIA SPA odbędzie się w trakcie gali jubileuszu 25-lecia Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP we wrześniu 2016 r.

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP IWONICZ-ZDRÓJ

Po zdrowie i relaks do Iwonicza-Zdroju

Przyjazd do Iwonicza-Zdroju, jednego z najstarszych polskich uzdrowisk, położonego wśród pięknych wzgórz Beskidu Niskiego w malowniczej dolinie Iwonickiego Potoku jest niepowtarzalną szansą połączenia leczenia, profilaktyki, czynnego wypoczynku z odnową biologiczną i rehabilitacją ruchową. Atutem Iwonicza-Zdroju są wielkie zasoby bogactw naturalnych sprzyjających zdrowiu, występujących

w postaci źródeł wód mineralnych i leczniczych. To obszar obdarzony unikalnym mikroklimatem, to oaza czystego powietrza o urokliwym, niepowtarzalnym krajobrazie.

Historia Iwonicza sięga XIV wieku. Pierwsza pisemna wzmianka o miejscowości pochodzi z 1413 r., a za początek uzdrowiska iwonickiego uznaje się symbolicznie rok 1578. Jest to data wydania dzieła Wojciecha Oczki pt. „Cieplce” opisującego występujące w Iwoniczu wody mineralne. W XVII wieku cudowne właściwości wód iwonickich były znane już

w całym kraju. Druga połowa XIX w. to złoty okres w dziejach uzdrowiska. Iwonicz staje się nie tylko modnym kurortem, ale także ośrodkiem życia kultury. Dynamiczny rozwój, który wówczas nastąpił, zawdzięcza miejscowość swoim właścicielom – Karolowi hr. Załuskiemu i jego żonie Amelii Załuskiej z Ogińskich, którzy, budując w pięknym parku pierwszy zakład kąpielowy i pensjonaty, nadali Iwoniczowi charakter europejskiego kurortu. Większość dzisiejszych budynków pochodzi z XIX w. i są one bardzo dobrze zachowane. W uzdrowisku przeważa styl szwajcarski, a obiekty charakteryzują się lekkością i pięknem.

Naturalnymi środkami leczniczymi Iwonicza-Zdroju są wody mineralne i borowina. Wody Iwonicza-Zdroju należą do wód chlorkowo-wodorowo-

węglanowo-sodowo-jodowo-bromowych z zawartością wodnego dwutlenku węgla. Stosowane są głównie do kuracji pitnej, kąpeli mineralnych, inhalacji i produkcji soli jodowo-bromowej.

„Uzdrowisko Iwonicz” S. A. jest producentem unikalnych leków i kosmetyków opatrzonych znakiem towarowym **„Iwoniczanka”**, wytwarzanych na bazie naturalnych surowców leczniczych od stuleci wykorzystywanych w leczeniu uzdrowiskowym. Sól jodobromowa iwonicza, warzona tradycyjnymi metodami niezmiennie od blisko 150 lat oraz borowinowa kostka iwonicza to produkty dobrze znane i cenione przez wiele pokoleń klientów. Stwarzają możliwość prowadzenia kuracji uzdrowiskowych w warunkach

Plac zabaw, Pergola

domowych i są często polecane w celu uzupełnienia terapii przewlekłych schorzeń.

Kosmetyki „Iwoniczanka” powstają na bazie soli jodobromowej i iwoniczej leczniczej wody termalnej oraz odpowiednio dobranych surowców naturalnych. Za swoją skuteczność w działaniu oraz bogaty skład uzyskały szereg nagród i wyróżnień w ogólnopolskich konkursach.

Uzdrowisko Iwonicz-Zdrój specjalizuje się w leczeniu chorób: ortopedyczno-urazowych, układu nerwowego, reumatologicznych, dolnych dróg oddechowych, układu trawienia, a także w leczeniu osteoporozy, otyłości, chorób kobiecych i chorób skóry.

Do dyspozycji kuracjuszy są obiekty sanatoryjne oraz szpital uzdrowski wyposażone w bazę

lecniczo-rehabilitacyjną. Istnieje możliwość skorzystania z zabiegów SPA, jacuzzi, jaskini solnej, sauny, basenów, siłowni, sali bilardowej, sal gimnastyki indywidualnej i zbiorowej.

Uzdrowisko z roku na rok rozwija się i pięknieje. W ostatnim czasie w Iwoniczu-Zdroju pojawiły się piękne altany, zespoły wypoczynkowe z ławeczkami oraz ciągi ścieżek spacerowych. Powstał ogród romantyczny, w którym znajduje się oczko wodne z roślinami zapachowymi. Odrestaurowano też dwa ujęcia wody pitnej - źródło Czesław, które przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz źródło Adolf. W tzw. dolinie kulturalno-sportowej wybudowano Amfiteatr - obiekt kształtem przypominający odwróconą łódź wbitą w skałę. Posiada

Basen rehabilitacyjny

Odtworzona na podstawie zachowanych fotografii altana "Glorietta"

Pijalnia Wód Mineralnych

Gmina Iwonicz-Zdrój

on salę konferencyjną i zaplecze dla osób uprawiających rozmaite sporty. Zakończono też rewitalizację zabytkowego centrum Iwonicza-Zdroju. Najbardziej zauważalną częścią rewitalizacji jest zagospodarowanie doliny Bełkotki zgodnie z koncepcją z przełomu XIX i XX wieku. Głównym elementem doliny jest nowa, ale znakomicie wkomponowana w teren, fontanna z efektami świetlnymi. Powstało też kilkaset metrów nowych ścieżek, z których bez problemów mogą korzystać osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach. Na Placu Dietla wymieniona została nawierzchnia, przebudowano fontannę, wzbogacając ją o efekty świetlne, a na miejscu muszli koncertowej postawiono drewnianą altanę „Glorietkę” – odtworzoną na podstawie zachowanych fotografii. Po północnej i południowej stronie Starego Pałacu zlokalizowano zieleńce, zaś pomiędzy sanatorium „Pod Jodłą” i „Klimatem” wyczyszczono skarpe, wybudowano

szeroki chodnik, zainstalowano dużą pergolę oraz ustawiono plac zabaw dla dzieci. Wszystko to jest pięknie podświetlone.

Baza noclegowa Iwonicza-Zdroju, oprócz ośrodków sanatoryjno-wypoczynkowych, składa się z hoteli, pensjonatów, kwater prywatnych i gospodarstw agroturystycznych. Wiele zmodernizowanych i wyspecjalizowanych obiektów posiada w swojej ofercie profesjonalną organizację konferencji, obsługę szkoleń i imprez okolicznościowych. Miejscowe biura turystyczne organizują ciekawe wycieczki piesze i autokarowe. Na terenie uzdrowiska działa kilkanaście kawiarni. W większości z nich odbywają się dancingi, fajfy i wieczorki taneczne z udziałem zespołów muzycznych lub muzyki mechanicznej. Jednym słowem życie kulturalne i rozrywkowe tętni w iwonickich lokalach, kafejkach i na iwonickim deptaku.

Przez cały rok w sali widowiskowo-kinowej Domu Zdrojowego

odbywają się liczne koncerty, recitale, występy zespołów teatralnych, estradowych i folklorystycznych oraz wystawy twórczości ludowej. Kurażusze i wczasowicze mogą uczestniczyć w wielu ciekawych spotkaniach autorskich i prelekcjach. W sezonie letnim w Amfiteatrze odbywają się liczne imprezy kulturalno-sportowe. Gmina Iwonicz-Zdrój jest wymarzoną miejscem do aktywnego odpoczynku i turystyki rowerowej. Przez jej teren przebiegają szlaki turystyczne oraz oznakowane ścieżki spacerowe prowadzące do najciekawszych widokowo i historycznie miejsc.

Przyjazd do Iwonicza-Zdroju jest niepowtarzalną szansą połączenia leczenia, profilaktyki, czynnego

wypoczynku z odnową biologiczną i rehabilitacją ruchową. Znakomita kadra medyczna, zabytkowy charakter uzdrowiska oraz malowniczy krajobraz to gwarancja skutecznych efektów leczenia, udanego wypoczynku i znakomitego samopoczucia.

Przebywanie w gminie Iwonicz-Zdrój niesie ze sobą same korzyści, zarówno dla ciała jak i dla ducha. U nas naprawdę nie można się nudzić.

Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój

al. Słoneczna 28

38-440 Iwonicz-Zdrój

tel. (13) 43 502 12

sekretariat@iwonicz-zdroj.pl

www.iwonicz-zdroj.pl

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP SUPRAŚL

Dlaczego serialowa „Blondynka” tak bardzo lubi Uzdrowisko Supraśl?

Jak opisać Supraśl w kilku słowach? Jako zagubione w sercu Lasów Puszczy Knyszyńskiej pogranicze wielu kultur, narodowości i religii, gdzie głównym walorem, decydującym o rozwoju turystyki uzdrowiskowej jest przyroda i niepowtarzalny klimat. Licznie przybywają tu turyści wabieni doskonałą bazą turystyczną, krajobrazem kulturowym i niezwykle urokliwą doliną rzeki Supraśl. W północno-wschodniej części Polski, w Województwie Podlaskim, w sercu Parku Krajo-
brazowego Puszczy Knyszyńskiej

leży jedno z najmłodszych polskich uzdrowisk – Supraśl. Supraśl to perła Puszczy Knyszyńskiej. Niezwykle atrakcyjny zakątek mający ponad 500-letnią tradycję, która złotymi zgłoskami wpisała się w historię Polski, Białorusi i Litwy. Supraśl powstał dokładnie w 1500 roku. Założyli go mnisi św. Bazylego. Legenda spisana przez zakonników w XVIII wieku głosi, że bracia puścili na wody Supraśli drewniany krzyż z relikwiami, prosząc Bożą Opatrzność, aby zatrzymał się w miejscu najbardziej dogodnym. Tam mieli wybudować klasztor...

Obecnie Supraśl liczy ok. 5 tys. mieszkańców. **Uzdrowisko Supraśl** - to miejsce, gdzie czas wydaje

Zespół Klasztorny

Supraśl z lotu ptaka

się płynąć wolniej, a sosnowy las, kształtuje mikroklimat. Tu unoszą się zdrowotne sosnowe olejki eteryczne, a przy śpiewie ptaków odpoczywają zaganiani współczesnością ludzie. Miejscowość ta ma swoje "czarne złoto" - złoża borowin posiadających niezwykle właściwości lecznicze. Dlatego też Supraśl od 2002 roku może się poszczycić statusem Uzdrowiska. Unikatowość budującego się Uzdrowiska Supraśl polega na „pełnym wykorzystaniu” lasu do celów leczniczych oraz rekreacyjnych. Lasy otaczające Supraśl, to swojego rodzaju Leśny Park Uzdrowiskowy wyposażony w wytyczone i oznakowane szlaki konne, nordic walking, rowerowe i narciarskie. Położenie na polanie leśnej otoczonej ze wszystkich stron borami sosnowymi daje niepowtarzalne szanse wypoczynku

w komfortowych i klimatycznych ośrodkach, z których należy wyróżnić Hotel Supraśl www.hotelsuprasl.com, Hotel Borowinowy Zdrój www.borowinowyzdroj.pl oraz Hotel Medical SPA Sanatorium Uzdrawiskowe Knieja www.hotelknieja.pl. Obiekty posiadają w swojej ofercie profesjonalną organizację konferencji, obsługę szkoleń i imprez okolicznościowych. Każdy z hoteli posiada bazę rekreacyjno – wypoczynkową w tym zabiegi SPA oraz baseny. Sanatorium uzdrawiskowe skupia się na leczeniu schorzeń narządu ruchu, chorób reumatologicznych, neurologicznych, dolnych dróg oddechowych, otyłości, a także

kobiet po mastektomii. Na terenie uzdrowiska działa kilkanaście restauracji oferujących regionalne potrawy. Supraśl dysponuje łącznie 800 miejscami noclegowymi.

Najważniejszym zabytkiem Supraśla jest Klasztor Męski Zwiastowania N.M.P. wraz z muzeum ikon, które rocznie odwiedza 50 tys. turystów. Ale to nie jedyna atrakcja. Należą do nich także secesyjny Pałac Buchholtzów (obecnie Liceum Plastyczne) z zabudowaniami, Dom Ogrodnika zwany również Starą Pocztą, kościół katolicki p.w. Świętej Trójcy, neogotycki kościół p.w. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski, Ratusz Miejski i modernistyczny, drewniany

Bulwary nad rzeką Supraśl

Hotel Borowinowy Zdrój, Supraśl

Dom Ludowy. Spacerując uliczkami Supraśla warto też odwiedzić Dom Kleina oraz siedzibę Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej z 1822 r. Wzdłuż ulicy 3-go Maja stoją sędziwe drewniane "Domy Tkaczy". Piękno klimatu drewnianych domów dopełnia Teatr Wierszalin, nadrzeczne bulwary, place zabaw, ścieżka rowerowa Polski Wschodniej i wiele innych atrakcji.

Wyjątkowe walory Supraśla zostały zauważone także przez filmowców. To właśnie tu nakręcono kilka znanych i lubianych filmów. Perypetie bohaterów „U Pana Boga za piecem” czy „Blondynki” rozgrywają się na tle pięknych supraskich plenerów. Dlaczego właśnie tu? Bo ciężko

tego jedyne w swoim rodzaju miejsca na ziemi nie polubić. Ale czy tak jest na pewno trzeba przekonać się osobiście.

Zapraszamy na Podlasie.

Hotel Supraśl

tel. 85 717 2000

Hotel Borowinowy Zdrój

tel. 85 718 30 25

Sanatorium Knieja

tel. 85 710 83 94

www.suprasl.pl

PROMOCJA

Onet.pl - Uzdrowiska na zimę

Uzdrowiska na zimę na Aktywna zima. zumi.pl

Zrealizowana w roku 2015 na portalu onet.pl kampania „Polskie uzdrowiska na jesień” została bardzo dobrze odebrana i cieszyła się dużą popularnością wśród internautów.

Działania podejmowane przy aktywnej współpracy gmin członkowskich i stowarzyszenia sprawiają, że realizowane projekty są bardziej interesujące, mają większy zasięg terytorialny i dłużej funkcjonują w sieci.

W roku bieżącym SGU RP obchodzi jubileusz 25-lecia stowarzyszenia. Przez tak długi okres funkcjonowania SGU RP liczba gmin członkowskich zrzeszonych w stowarzyszeniu zmieniła się kilkakrotnie. Jednak od wielu lat stanowią one wspólną rodzinę uzdrowiskową i aktywnie uczestniczą m.in. w kształtowaniu pozytywnego wizerunku uzdrowisk, dostarczaniu rzetelnych informacji, propagowaniu leczenia uzdrowiskowego i turystyki uzdrowiskowej, wdrażaniu nowinek technologicznych i nowych form leczenia uzdrowiskowego, rekreacji i sportu.

Zumi, Aktywna Zima

Bogata i różnorodna oferta przygotowana przez uzdrowiska zachęca do korzystania z rodzimych wyjazdów. Powszechnie już wiadomo, że uzdrowiska to nie tylko walory lecznicze. Krajowe kurorty mają też doskonałe warunki do uprawiania turystyki i aktywnego wypoczynku.

*Przedruk z portalu
aktywnazima.zumi.pl
„Uzdrowiska na zimę”*

**[http://aktywnazima.zumi.pl/
uzdrowiska-na-zime.html](http://aktywnazima.zumi.pl/uzdrowiska-na-zime.html)**

Połczyn-Zdrój. Pijalnia wody "Joasia"

Polska w chwili obecnej posiada 45 uzdrowisk statutowych oraz trzy obszary ochrony uzdrowiskowej. Ponadto na terenie Małopolski w Wieliczce istnieje sanatorium uzdrowiskowe w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym – Kopalni Soli „Wieliczka”. Najmłodszym i zarazem jedynym uzdrowiskiem termalnym w Polsce jest Unie-

jów, wykorzystujący lecznicze wody termalne w celach uzdrowiskowych i rekreacyjnych.

Uzdrowiska Polskie położone są w najpiękniejszych krajobrazowo regionach naszego kraju i obfitują w liczne bogactwa naturalne.

Zarówno pachnące morzem, tonące w słońcu nadmorskie kurorty, jak i pięknie położone uzdrowiska nizinne oraz malowniczo usytuowane uzdrowiska górskie i podgórskie gwarantują doskonałe możliwości aktywnego wypoczynku oraz korzystania z bogatej oferty spa, klasycznego leczenia uzdrowskiego, a także moc niezapomnianych wrażeń i przeżyć w każdym dniu pobytu.

Do uzdrowiska powinni zawitać Ci, którzy chcą się wyleczyć, poprawić stan swojego zdrowia, zregenerować siły lub poczuć się młodszym bądź atrakcyjniejszym. Każda pora roku w uzdrowskach zachwyca! Zimowa sanna, jesienne spacerki czy też letnie odkrywanie uroków pobytu u wód na długo pozostają w pamięci odwiedzających nasze kurorty.

Termy Uniejów w scenerii zimowej, fot. M. Wszolek

Pobyt w uzdrowsku to zwykle gwarancja zabiegów leczniczych na najwyższym poziomie, bogata i różnorodna oferta usług dodatkowych czy też gwarancja dobrego klimatu, czystej wody i gleby. Systematycznie zwiększa się liczba osób odwiedzających uzdrowska. Dzisiaj prawie każdy wie, że słowo „uzdrowsko” kojarzy się z najwyższą jakością. Kojarzy się dziś z miejscowością, która na tle innych

zumi

AKTYWNA ZIMA

BIALKA TATRZAŃSKA ZIMOWE WRESCIA UZDROWSKA NA ZIMĘ BEZPIECZNE NA DRODZE

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich RP

UZDROWSKA NA ZIMĘ

Uzdrowska Polska

SONDA

Jaki sport zimowy uprawiasz?

Narty 50%

Snowboard 25%

Łyżwy 25%

Nie uprawiam, wole spacerki 20%

Polaka w skróci! Akcesyjnie posiada 42 uzdrowskich szlakuwch oraz trzy ukazywany ukazywany uzdrowskich. Ponadto na terenie Mazowiecki w Wieliczce istnieje szlakuwch uzdrowskich w szlakuwch polskiego wyrobku glanczyne - Rapiaki Salt "Wieliczka". Wskazujemy i wskazujemy szlakuwch uzdrowskich turystom w Polsce jest Szlakuwch: wskazuje szlakuwch turystom

zdecydowanie się pozytywnie wyróżnia. Miejscowością, która ma rozwiązane problemy ekologiczne, - która ma bardzo wysoki standard usług i bogatą ofertę, - która ma znakomitą infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną.

Dzisiejsze uzdrowiska, to uzdrowiska wielofunkcyjne, świadczące bogaty wachlarz usług, poczynając od leczniczych usług uzdrowskich, a na turystyce uzdrowskiej, spa, wellness, beauty kończąc. Kurorty polskie to nie tylko miejsce wypoczynku i leczenia, uzdrowiska stają się swoistymi centrami kongresowo - konferencyjnymi z coraz nowocześniejszymi i lepiej wyposażonymi obiektami oferującymi kompleksową ofertę w zakresie turystyki biznesowej.

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowisko-

Muszyna. Skiring to ciekawa odskocznia od typowej jazdy na stoku, fot. Wojciech Andryszczak

Narty biegowe w Augustowie, fot. Jadwiga Koniecko

Zamarznięty Bałtyk w Kołobrzegu

Kulig, Stadnina Regietów

Lądek-Zdrój, panorama zimowa

wych RP z siedzibą w Krynicy-Zdroju jest ogólnopolską organizacją skupiającą gminy o podobnym charakterze i profilu działania, które posiadają na swoim terenie uzdrowiska lub obszary ochrony uzdrowiskowej. W chwili obecnej do SGU RP należą prawie wszystkie gminy mające na swoim terenie uzdrowiska, a także gminy pretendujące do uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej – docelowo statusu uzdrowiska. Stowarzyszenie ma przypisane wiele zadań związanych z reprezentowaniem interesów gmin uzdrowiskowych zarówno na szczeblu ogólnopolskim jak i międzynarodowym. Jednak najważniejszymi są: obrona i reprezentowanie interesów gmin uzdrowiskowych przed organami Państwa, wspieranie wszelkich

Kolej linowa na Górę Parkową w Krynicy-Zdroju

działań mających na celu rozwój polskich uzdrowisk, promocja uzdrowisk polskich w kraju i za granicą.

<http://sgurp.pl>

<https://www.facebook.com/Stowarzyszenie-Gmin-Uzdrowiskowych-RP-784175371714780>

Inowrocław zaprasza do tężni

REFERATY

dr hab. Tomasz Wołowicz, prof. WSEI, Zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju

dr Dariusz Reško, Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu, Burmistrz Krynicy-Zdroju.

Podatek od nieruchomości jako koszt uzyskania przychodu pośrednio związany z przychodami przedsiębiorcy

Streszczenie

Przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych nie zawierają przepisu, z którego bezpośrednio wynikałoby, że podatek od nieruchomości nie może być zaliczony przez przedsiębiorcę w ciężar kosztów uzyskania przychodów. Istotne dla zaliczenia podatku od nieruchomości do kosztów podatkowych konieczne będzie uznanie, iż wydatek na zapłatę podatku spełnia przesłanki określone w art. 15 ust. 1

ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (dalej: updp)¹.

Słowa kluczowe: koszt uzyskania przychodu, podatek od nieruchomości, przychody

Summary

The provisions of the Law on Corporate Income Tax law does not contain a provision which directly imply that the property tax can not

¹ Ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (j.t. Dz.U. z 2000 r. nr 54, poz. 654 ze zm.).

be counted by the entrepreneur in the weight deductible. Essential for a tax credit property tax costs will be necessary to accept that expenditure for payment of the tax fulfills the conditions laid down in Article. 15 paragraph. 1 of the Law on income tax from legal persons.

Keywords: deductible expenses, property tax, income

Koszt uzyskania przychodu

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 uop², kosztami uzyskania przychodów są - co do zasady - koszty, odpisy i wydatki poniesione w celu uzyskania przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych enumeratywnie w tym artykule. Nie sposób zatem kwestionować tego, iż aby zaliczyć konkretne wydatki do kosztów uzyskania przychodów, między kosztami a przychodami musi istnieć związek przyczynowo-skutkowy. Istotny jednak musi być cel poniesienia wydatku (osiągnięcie przychodu), natomiast nie ma podstawy prawnych do tego, aby osiągnięcie faktycznego przychodu w następstwie poniesienia kosztu rzeczywiście nastąpiło. Kosztem podatkowym jest zatem koszt, którego poniesienie w sposób racjonalny miało się przyczynić do osiągnięcia przychodów, zatem: *"...wydatek musi być poniesiony w taki sposób, by racjonalnie działający przedsiębiorca mógł w związku z nim spodziewać się z dużym prawdopodobieństwem*

² Zob. art. 15 ust. 1, art. 16 ust. 1 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (j.t. Dz.U. z 2000 r. nr 54, poz. 654 ze zm.).

wystąpienia przychodu"³. Konsekwencją takiego założenia stanowi kolejne, zakładające iż momentem, w którym powinno oceniać się możliwość wpłynięcia danego wydatku na zwiększenie przychodów podatnika, jest moment dokonania wydatku – a nie późniejszy. Wystarczający związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy przychodem a kosztami polega (zgodnie z orzecznictwem) na tym, że wydatek ma wpływ lub może mieć na powstanie lub zwiększenie przychodu. Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z utrwalonym poglądem za koszty uzyskania przychodów uznaje się również tzw. koszty pośrednie, których nie da się powiązać z żadnym konkretnym, osiągniętym lub potencjalnym przychodem, ale które są niewątpliwie związane z działalnością gospodarczą prowadzoną w celu osiągnięcia przychodów⁴. *"Kosztem uzyskania przychodów byłyby uzasadnione racjonalnie i gospodarczo nakłady i wydatki związane z działalnością gospodarczą podatnika, który przez ich poniesienie (w celu) zmierza do osiągnięcia przychodów z tego źródła"⁵.*

Koszt pośrednio związany z przychodami przedsiębiorcy

Jeśli te ogólne rozważania odnieś się do podatku od nieruchomości⁶ jako kosztu podatkowego, nie ulega wątpliwości, że podatek ten nie jest kosztem, który mógłby

³ Wyrok NSA z 9 lutego 2001 r., sygn. akt I SA/Gd 1367/98.

⁴ Por. m.in. wyrok NSA z 24 kwietnia 1998 r., sygn. akt SA/Gd 819/96.

⁵ Wyrok WSA w Rzeszowie z 20 listopada 1998 r., sygn. akt SA/Rz 406/98).

⁶ Zob. art. 1a ust. 1 pkt. 3 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. nr 9, poz. 84 ze zm.).

tworzyć czy umożliwić generować jakiegokolwiek przychody. Jednak możliwe jest zaliczenie go do kosztów uzyskania przychodów jako kosztu pośredniego, ogólnie związanego z prowadzoną przez podatnika działalnością gospodarczą. Jeżeli przedsiębiorca wykorzystuje nieruchomości (budynki i budowle) do prowadzenia działalności gospodarczej, to ma obowiązek płacenia podatku. W tym sensie podatek ten należy uznać za koszt związany z prowadzoną działalnością, będący jej nieodzownym następstwem – jest typowy to koszt funkcjonowania podmiotu gospodarczego. Zgodnie z art. 1a ust. 1 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych za „*grunty, budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej*” uważa się „*grunty, budynki i budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, (...) chyba że przedmiot opodatkowania nie jest i nie może być wykorzystywany do prowadzenia tej działalności ze względów technicznych*”. Wydaje się, iż ustawodawca nie wyjaśnił, co należy rozumieć przez „względy techniczne”. Nie chodzi tu zatem o charakter prawny, finansowy. Względy techniczne winny dotyczyć samej rzeczy. Jednakże okoliczności te muszą uniemożliwiać korzystanie z nieruchomości. Wypływa z tego wniosek, że nie chodzi o jakąś przemijającą przeszkodę w korzystaniu z posiadanych dóbr. Zasadniczo powinna mieć ona charakter obiektywny, tj. niezależny od woli i możliwości (zdolności produkcyjnych czy

finansowych) danego podmiotu⁷. Zatem można stwierdzić, iż każda nieruchomość będąca w posiadaniu podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości. Nie jest więc istotna okoliczność, czy nieruchomość jest rzeczywiście wykorzystywana do prowadzenia działalności, czy nie. Na związek z działalnością gospodarczą wskazuje sam fakt posiadania nieruchomości przez przedsiębiorcę. Oparcie się tylko na powiązaniu kosztów uzyskania przychodów z przepisami normującymi podatek od nieruchomości mogłoby skłaniać do wniosku, że ponieważ podatek ten obciąża właściciela nieruchomości (użytkownika wieczystego gruntu) lub posiadacza samoistnego nieruchomości, to tylko oni mogą zaliczyć zapłacony przez siebie podatek do kosztów uzyskania przychodów. Zgodnie jednak z jednym z wyroków NSA „... żaden przepis prawa nie łączy możliwości zaliczenia w koszty uzyskania przychodów podatku od nieruchomości tylko przez właściciela lub samoistnego posiadacza”⁸. Można sobie bowiem wyobrazić taki sposób rozliczeń między stronami umowy najmu czy dzierżawy, że podmiot faktycznie używający nieruchomości ponosi koszty jej utrzymania, łącznie z obciążającymi ją podatkami. Wtedy zapłacony przez najemcę czy dzierżawcę podatek od nieruchomości, wykorzystywanej w prowadzonej

⁷ Z treści samego przepisu można wyczytać, że „względy” muszą mieć charakter techniczny oraz, że mogą się one odnosić zarówno do gruntów, budynków, jak i budowli. Nie ulega wątpliwości, że „względy techniczne” winny dotyczyć czyli tkwić w samej rzeczy.

⁸ Wyrok NSA z 8 lutego 1996 r., sygn. akt SA/Kr 2170/95.

działalności na podstawie umowy, powinien stanowić jego koszty uzyskania przychodów. Wydawać by się mogło, że skoro podatek ten trzeba płacić, *de facto* tylko posiadając nieruchomość jako przedsiębiorca (domniemanie związku z działalnością gospodarczą), to niezależnie od faktycznego korzystania z takiej nieruchomości powstanie koszt uzyskania przychodów z działalności⁹. Jeżeli zatem przedsiębiorca nie prowadzi działalności na gruncie, za który płaci podatek od nieruchomości, to wydatku tego nie można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów w podatku dochodowym¹⁰.

W interpretacjach prawa podatkowego najczęściej spotkać się można ze stanowiskiem, iż podatek od nieruchomości stanowi wydatek, który wynika z samego faktu posiadania przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą nieruchomości i należy klasyfikować go jako element kosztów stałych, które podatnik jest obowiązany uiszczać w związku z posiadaniem przez niego majątkiem¹¹. W przypadku czasowego nieużywania nieruchomości organy skarbowe potwierdzają prawo podatników do zaliczenia w koszty podatkowe wydatków związanych z taką nieruchomością. Zatem skoro wydatki związane z nieru-

chomością w tym m.in. podatek od nieruchomości ponoszone w okresie kiedy nie są one wykorzystywane w działalności gospodarczej zostały poniesione w celu zachowania i zabezpieczenia źródła przyszłych przychodów¹². Celem jest bowiem utrzymanie nieruchomości w stanie niepogorszonym tak, aby mogły być wykorzystywane w celu osiągnięcia przychodów w przyszłości. Koszty z tytułu podatku od nieruchomości, jako związane z posiadanym majątkiem, należą do kategorii kosztów pośrednich, które podlegają potrąceniu w dacie ich poniesienia. Za datę poniesienia kosztu uważa się moment ujęcia (zarachowania) kosztu w księgach rachunkowych na podstawie faktury (rachunku) albo innego dowodu w razie braku faktury (rachunku). Wyjątek dotyczy tylko ujętych w księgach kosztów rezerw lub biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów (art. 22 ust. 5c i 5d oraz art. 15 ust. 4d i 4e updp). Należy zatem jednoznacznie stwierdzić, iż podatek od nieruchomości może być ujęty w kosztach podatkowych w momencie jego poniesienia. Można także uznać, iż do podatku od nieruchomości nie mają zastosowania przepisy o korekcie kosztów. Powyższe wprost wynika z odpowiedzi Ministra Finansów z dnia 27 marca 2013r. Resort stwierdził, że *„zgodnie z art. 15b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w przypadku zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kwoty wynikającej z faktury (rachunku), a jeżeli*

⁹ Twierdzenie to jednak może być zbyt odważne w kontekście tezy wyroku WSA z 30 grudnia 2004 r. (sygn. akt III SA/Wa 1750/2004).

¹⁰ art. 15 ust. 1, art. 16 ust. 1 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (j.t. Dz.U. z 2000 r. nr 54, poz. 654 ze zm.); art. 1a ust. 1 pkt 3 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. nr 9, poz. 84 ze zm.)

¹¹ Zob. interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 17 sierpnia 2011r. (nr ITPB3/423-241/11/AW) czy Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 7 listopada 2011 r. (nr IPTPB1/415-135/11-2/AG)

¹² Zob. interpretacja indywidualna z dnia 14 października 2011r. Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi (nr ITPB3/423-215/11-5/PM).

nie istniał obowiązek wystawienia faktury (rachunku) - kwoty wynikającej z umowy albo innego dokumentu, i nieuregulowania tej kwoty w terminie 30 dni od daty upływu terminu płatności, podatnik jest obowiązany do zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów o kwotę wynikającą z tych dokumentów. Należy zauważyć, że ustawodawca odwołał się do faktury (rachunku) jako podstawowego dokumentu określającego wysokość kwoty, o którą w razie jej nieuregulowania należy zmniejszyć koszty uzyskania przychodów. W związku z tym, nie można uznać, że wskazany przepis ma zastosowanie do podatku od nieruchomości, który w przypadku osób prawnych wynika z deklaracji na podatek od nieruchomości na dany rok złożonej przez podatnika. Za prawidłowością takiej interpretacji przemawia także cel uchwalonych przepisów, które miały zmierzać do likwidacji zatorów płatniczych. W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano że »w ramach obrotu gospodarczego powstają opóźnienia w regulowaniu zobowiązań między kontrahentami. Na tę sytuację nakładają się często skutki nieregulowania należności wynikających z rachunków i faktur dokumentujących poniesione wydatki, tworząc »zatory płatnicze.« Pomimo, że fragment ten dotyczył zmian dokonanych w zakresie podatku od towarów i usług, definiuje on niejako pojęcie »zatorów płatniczych« i pozostaje aktualny także na gruncie zmian dokonanych w ustawach o podatkach dochodowych. Przytoczony fragment wyraźnie wskazuje, że intencją ustawodawcy było ogranicze-

nie zatorów płatniczych, które występują w relacjach między kontrahentami, a nie objęcie tą regulacją także płatności dokonywanych w relacjach podatnik - organ podatkowy».

Analizując zagadnienie podatku od nieruchomości jako kosztu uzyskania przychodów można się jeszcze zastanowić nad sytuacją, gdy podatnik ureguje zaległy podatek od nieruchomości już po zakończeniu roku podatkowego. W takim wypadku sam podatek będzie stanowił koszt podatkowy, natomiast odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych nie będą kosztem uzyskania przychodów. W kwestii daty zaliczenia do kosztów podatkowych zaległego podatku od nieruchomości z wyjaśnień Ministerstwa Finansów wynika, iż w sytuacji gdy ten zaległy podatek od nieruchomości został faktycznie zapłacony w roku następnym, to jako koszt powinien być rozpoznany w tym następnym roku podatkowym¹³.

Zaliczenie podatku do kosztów uzyskania przychodu

Istotna jest również kwestia momentu zaliczania zapłaconego podatku od nieruchomości do kosztów uzyskania przychodów. Przypomnijmy, że jest to koszt o charakterze pośrednim, niepowiązany bezpośrednio z żadnymi konkretnymi przychodami. Nie jest więc możliwe ustalenie, w którym roku podatkowym wystąpi przychód uzasadniający potrącenie takich

¹³ Konrad Kruszyński, Źródło: <http://www.pkfpolska.pl/podatki-jako-koszty-uzyskania-przychodow-2434>

kosztów. W związku z tym momentem podatkowego potrącenia takiego kosztu musi być moment jego faktycznego poniesienia. Gdy płatność dokonywana jest w ratach, to do kosztów uzyskania przychodów danego okresu może być zaliczona tylko faktycznie zapłacona w tym okresie rata płatności¹⁴. Podatnik może jako koszt podatkowy potrącić podatek od nieruchomości zapłacony w tym roku podatkowym, w którym otrzymał decyzję ustalającą ten podatek i zapłacił go, mimo że dotyczył on poprzedniego roku¹⁵.

Ewidencja podatku od nieruchomości w księdze podatkowej

Data wystawienia decyzji określającej wymiar podatku od nieruchomości wyznacza moment ujęcia tego podatku w kosztach uzyskania przychodów. Podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania. Podatek jest płatny w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminach: do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego. Podatnik, który prowadzi podatkową księgę przychodów i rozchodów metodą uproszczoną, koszty uzyskania przychodów potrąca tylko w tym roku podatkowym,

w którym zostały poniesione (art. 22 ust. 4 updof). Wydatki stanowią więc koszt uzyskania przychodów w dacie ich poniesienia - bez względu na to, jakiego okresu dotyczą. Natomiast podatnik, który prowadzi podatkową księgę metodą memoriałową, rozlicza koszty uzyskania przychodów w podziale na koszty bezpośrednio związane z przychodami danego roku podatkowego oraz koszty pośrednie (art. 22 ust. 5-5c updof). Przy tej metodzie podatek od nieruchomości należy zakwalifikować do kosztów pośrednich, ponieważ nie sposób powiązać go z osiągnięciem konkretnego przychodu. Tym samym stanowi on koszt uzyskania przychodów w dacie poniesienia wydatku¹⁶. U podatników prowadzących podatkową księgę dniem poniesienia kosztu uzyskania przychodów jest dzień wystawienia faktury (rachunku) lub innego dowodu stanowiącego podstawę do zaksięgowania (ujęcia) kosztu (art. 22 ust. 6b updof). Bez względu na stosowaną metodę prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów - uproszczoną lub memoriałową, wydatek z tytułu podatku od nieruchomości podlega wpisaniu do księgi w dacie jego poniesienia. Co istotne, podatek od nieruchomości należy w całości zaliczyć do kosztów uzyskania przychodu w dacie wydania decyzji określającej wymiar podatku. Bez znaczenia są wynikające z decyzji terminy dokonywania wpłat poszczególnych rat podatku. Na zaliczenie podatku od nieruchomości do kosztów uzyskania przychodów nie wpływa

¹⁴ Takie stanowisko zostało zaprezentowane np. w piśmie Pierwszego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Poznaniu z 2 kwietnia 2004 r. oraz w wyroku Sądu Najwyższego z 8 października 2002 r., sygn. akt III RN 182/01.

¹⁵ Za: Edyta Głębińska, http://www.e-podatnik.pl/artukul/doradca_podatnika/5325/Podatek_od_nieruchomosci_kosztem_uzyskania_przychodu.html

¹⁶ „Przegląd Podatku Dochodowego” nr 5 (341) z dnia 1.03.2013

też data faktycznej zapłaty tego podatku. Wydatek ten ujmuje się w kolumnie 13 podatkowej księgi „pozostałe wydatki”¹⁷.

Zaległy podatek od nieruchomości jako koszt

Podatek od nieruchomości jest kosztem podatkowym, a odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych nie będą kosztem uzyskania przychodów (art. 16 ust. 1 pkt 21 upd). Niewątpliwie wydatki z tytułu podatku od nieruchomości dotyczą składników majątku, które służą uzyskiwaniu przychodów. Wśród organów podatkowych dominuje teza o zaliczeniu podatku od nieruchomości do kosztów pośrednich¹⁸. **W kwestii daty zaliczenia do kosztów podatkowych zaległego podatku od nieruchomości z wyjaśnień Ministerstwa Finansów wynika, iż w sytuacji gdy ten zaległy podatek od nieruchomości został faktycznie zapłacony w roku następnym, to jako koszt powinien być rozpoznany w tym następnym roku podatkowym**¹⁹. Argumentacja we wszystkich tych przypadkach jest analogiczna, że w przypadku kosztów podatkowych, które pozostają jedynie w pośrednim związku z przychodami, a więc których nie można przypisać do konkretnego przychodu, koszty te

należy rozpoznać w roku ich ponieśienia²⁰. Zgodnie z art. 15b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (odpowiednio art. 24d ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych) w przypadku zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kwoty wynikającej z faktury (rachunku), a jeżeli nie istniał obowiązek wystawienia faktury (rachunku) - kwoty wynikającej z umowy albo innego dokumentu, i nieuregulowania tej kwoty w terminie 30 dni od daty upływu terminu płatności, podatnik jest obowiązany do zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów o kwotę wynikającą z tych dokumentów. Należy zauważyć, iż ustawodawca odwołał się do faktury (rachunku) jako podstawowego dokumentu określającego wysokość kwoty, o którą w razie jej nieuregulowania należy zmniejszyć koszty uzyskania przychodów. W związku z tym nie można uznać, iż wskazany przepis ma zastosowanie do podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, o których mowa w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych. W przypadku osób prawnych podatek od nieruchomości wynika z deklaracji na dany rok złożonej przez podatnika. Natomiast w odniesieniu do osób fizycznych podatek od nieruchomości na rok podatkowy ustalany jest w drodze decyzji przez organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania²¹.

17 Za: <http://www.gofin.pl/rachunkowosc/17,1,84,159386,kiedy-zaewi-dencjonowac-w-ksiedze-podatek-od-nieruchomosci.html>

18 Urząd Skarbowy w Piotrkowie Trybunalskim - postanowienie z 22 sierpnia 2007 r., sygn. US.I/1.423/3/07, Pierwszy Urząd Skarbowy w Warszawie, postanowienie z 22 czerwca 2007 r., sygn. 1471/DPR/423-50/07/AB albo Urząd Skarbowy w Oświęcimiu - postanowienie z 12 marca 2007 r., sygn. PDP/423-14/06.

19 Pismo Ministerstwa Finansów z 3 marca 2006 r., znak PB 3-IP-8213-21/06-181.

20 <http://ksiegowosc.infor.pl/podatki/cit/67376,Zalegly-podatek-od-nieruchomosci-jako-koszt.html>

21 „Gazeta Podatkowa” nr 55 (992) z dnia 11.07.2013; interpretacja podatkowa Ministerstwa Finansów nr DD6/0553/20/MZO/13/RWPD-38215 z dnia 6 maja 2013.

Bibliografia

„Gazeta Podatkowa” nr 55 (992) z dnia 11.07.2013.

Edyta Głębińska, http://www.e-podatnik.pl/artykul/doradca_podatnika/5325/Podatek_od_nieruchomosci_kosztem_uzyskania_przychodu.html

<http://www.gofin.pl/rachunkowosc/17,1,84,159386,kiedy-zaewidencjonowac-w-ksiedze-podatek-od-nieruchomosci.html>

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 17 sierpnia 2011r. (nr ITPB3/423-241/11/AW)

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 7 listopada 2011 r. (nr ITPB1/415-135/11-2/AG)

Interpretacja indywidualna z dnia 14 października 2011r. Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi (nr ITPB3/423-215/11-5/PM).

Interpretacja podatkowa Ministerstwa Finansów nr DD6/0553/20/MZO/13/RWPD-38215 z dnia 6 maja 2013.

Konrad Kruszyński, Źródło: <http://www.pkfpolska.pl/podatki-jako-koszty-uzyskania-przychodow-2434>

Pismo Pierwszego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Poznaniu z 2 kwietnia 2004 r.

Pierwszy Urząd Skarbowy w Warszawie, postanowienie z 22 czerwca 2007 r., sygn. 1471/DPR/423-50/07/AB.

Pismo Ministerstwa Finansów z 3 marca 2006 r., znak PB 3-IP-8213-21/06-181.

„Przegląd Podatku Dochodowego” nr 5 (341) z dnia 1.03.2013

<http://ksiegowosc.infor.pl/podatki/cit/67376,Zalegly-podatek-od-nieruchomosci-jako-koszt.html>

Ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (j.t. Dz.U. z 2000 r. nr 54, poz. 654 ze zm.).

Ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. nr 9, poz. 84 ze zm.).

Urząd Skarbowy w Oświęcimiu - postanowienie z 12 marca 2007 r., sygn. PDP/423-14/06.

Urząd Skarbowy w Piotrkowie Trybunalskim - postanowienie z 22 sierpnia 2007 r., sygn. US.I/1.423/3/07.

Wyrok NSA z 9 lutego 2001 r., sygn. akt I SA/Gd 1367/98.

Wyrok NSA z 24 kwietnia 1998 r., sygn. akt SA/Gd 819/96.

Wyrok WSA w Rzeszowie z 20 listopada 1998 r., sygn. akt SA/Rz 406/98.

Wyrok NSA z 8 lutego 1996 r., sygn. akt SA/Kr 2170/95.

Wyrok WSA z 30 grudnia 2004 r., sygn. akt III SA/ Wa 1750/2004.

Wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 2002 r., sygn. akt III RN 182/01.

REFERATY

Dr hab. Tomasz Wołowicz, prof. WSEI, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Finansowanie inwestycji gminnych emisją obligacji przychodowych i zadłużeniem spółek komunalnych

Streszczenie

Sposobem na pozyskanie finansowania dla przedsięwzięć z zakresu zadań użyteczności publicznej, zarówno przez gminy, jak i spółki komunalne mogą być obligacje przychodowe, jak i pewne mechanizmy zadłużania komunalnych spółek prawa handlowego. W przypadku obligacji nowa ustawa o obligacjach (dalej: u.o.) z 15 stycznia 2015 r. doprecyzowała wiele wcześniejszych regulacji, co spowodowało wzmoc-

nienie pozycji obligatariuszy i tym samym zmniejszyło ryzyko związane z emisją obligacji przychodowych. Obligacje są jednym z nielicznych instrumentów, z których wynikające zadłużenie nie wlicza się do limitów zadłużenia określonego w ustawie o finansach publicznych, a pozyskiwanie inwestorów nie wymaga wdrażania procedury zamówień publicznych. Innym sposobem na ominięcie rygorów art. 243 ustawy o finansach publicznych jest

„ukrywanie” zadłużenia w spółkach komunalnych. Porozumienia (tzw. umowy wsparcia) zakładać mogą formalne przejście zadłużenia przez spółkę i jednocześnie zobowiązują samorząd do przekazywania spółce świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej kwocie obciążenia spółki z tytułu zobowiązania dłużnego i przypadających do spłaty odsetek¹.

Słowa kluczowe: obligacje przychodowe, ustawa o obligacjach, indywidualny wskaźnik zadłużenia, spółki komunalne.

Summary

The way to obtain financing for projects in the field of public tasks we can use two forms: revenue bonds, and certain mechanisms debt municipal commercial companies. In the case of bonds, the new Act on Bonds of 15 January 2015 clarify many of the previous regulation, which resulted in strengthening the position of bondholders and thereby reduced the risk associated with the issuance of revenue bonds. Bonds are one of the few instruments with which the resulting debt is not included in the debt limits specified in the Act on public finances, attracting investors and does not require implementation of public procurement procedures. Another way to bypass the rigors of art. 243 of the Act on public finances is “hiding” in debt municipal companies. Agree-

¹ Szerzej: Wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmiernego zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego, wyniki kontroli nr 18/2015/14/066/LBI, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2014, s.31 i d.

ment (ie. the support agreement) can assume the formal acquisition of debt by the company and at the same time oblige the local government to provide the company cash benefit, corresponding to the amount of the load of the company's liability and debt falling due for payment of interest.

Keywords: revenue bonds, Act Law on Bonds, individual debt ratio, municipal companies.

Wprowadzenie

Jednostki samorządu terytorialnego realizują liczne projekty inwestycyjne, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju infrastruktury technicznej, jako inwestycji stymulujących rozwój lokalny i regionalny. Bardzo często aktywność inwestycyjna gmin jest ograniczana przez limity zadłużenia wynikające z ustawy o finansach publicznych oraz brak finansowego wkładu własnego. W obszarze zewnętrznego finansowania gminy najczęściej korzystają ze środków unijnych oraz komercyjnych kredytów bankowych. Alternatywnym sposobem finansowania gminnych inwestycji może być emisja obligacji przychodowych, jak i wykorzystanie potencjału ekonomicznego komunalnych osób prawnych. Pozyskanie środków finansowych poprzez emisję obligacji polega na tym, iż inwestor przekazuje środki na realizację danego przedsięwzięcia, a emitent obligacji zobowiązuje się, iż w określonym czasie (terminie zapadalności obligacji) zwróci mu te środki oraz zapłaci określone wynagrodzenie. Warunki wzajem-

nych zobowiązań określa obligacja (warunki emisji), będąca klasycznym papierem wartościowym.

Rynek papierów wartościowych

Jedną z barier rozwoju rynku obligacji przychodowych były regulacje zawarte w ustawie o obligacjach z 1995 roku². Mimo nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 29 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 60, poz. 702) nadal nie zostały rozstrzygnięte wątpliwości dotyczące wybranych przepisów, jak również nie zostały usunięte bariery, które skutkowały niepewnością uczestników rynku co do prawidłowości stosowanych rozwiązań. Zniechęcało to potencjalnych inwestorów do obejmowania emisji długoterminowych nieskarbowych papierów dłużnych, a dla potencjalnych emitentów stanowiło zachętę do wyboru alternatywnych źródeł finansowania lub emisji nieskarbowych papierów dłużnych pod rządami obcych jurysdykcji³. Dodatkowo w okresie od wejścia w życie noweli z 2000 r. na rozwiniętych rynkach finansowych pojawiło się upowszechnienie klauzul zbiorowego działania. Określa się w ten sposób szereg specyficznych postanowień warunków emisji obligacji, których celem jest wsparcie komunikacji między dłużnikiem i wierzycielami oraz umożliwienie skutecznej zmiany łączącego ich stosunku zobowiązaniowego.

2 Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz.U. 1995 nr 83 poz. 420).

3 Druk Sejmowy nr 2735, uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o obligacjach.

Powody zmian w ustawie o obligacjach z 1995 roku

Jedną z barier rozwoju rynku obligacji przychodowych były regulacje zawarte w ustawie o obligacjach z 1995 roku. Mimo nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 29 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 60, poz. 702) nadal nie zostały rozstrzygnięte wątpliwości dotyczące wybranych przepisów, jak również nie zostały usunięte bariery, które skutkowały niepewnością uczestników rynku co do prawidłowości stosowanych rozwiązań. Zniechęcało to potencjalnych inwestorów do obejmowania emisji długoterminowych nieskarbowych papierów dłużnych, a dla potencjalnych emitentów stanowiło zachętę do wyboru alternatywnych źródeł finansowania lub emisji nieskarbowych papierów dłużnych pod rządami obcych jurysdykcji⁴.

Ustawa o obligacjach, mimo kompleksowej nowelizacji w 2000 r., nie uwzględniała potrzeb rynku kapitałowego, dlatego też koniecznym było wprowadzenie nowej ustawy o obligacjach, która:

1. umożliwiała dokonywanie skutecznych zmian w stosunku zobowiązaniowym wynikającym z obligacji (zostały stworzone podstawy do ustanawiania i działania zgromadzenia obligatariuszy);
2. rozszerza zakres instrumentów, które będą dostępne dla emitentów

4 Druk Sejmowy nr 2735, uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o obligacjach.

ta (zostały wprowadzone obligacje podporządkowane oraz obligacje wieczyste);

- rozstrzyga wątpliwości towarzyszące regulacjom ustawy z 1995 roku.

Specyfika obligacji przychodowych

O szczególnym charakterze obligacji przychodowej decyduje jej nietypowa konstrukcja, odróżniająca ten papier wartościowy od innych rodzajów obligacji, oraz gwarancja wypłacalności emitenta. Obligacje przychodowe dają możliwość odejścia od zasady odpowiedzialności całym majątkiem za świadczenia zawarte w obligacjach, a także możliwość przyznania obligatariuszom prawa do zaspokojenia roszczeń przed innymi wierzycielami emitenta. Ograniczenie odpowiedzialności za świadczenia wynikające z obligacji przychodowych jest prawem, a nie obowiązkiem emitenta. W odróżnieniu od innych typów obligacji, emitent może więc ograniczyć swoją odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z obligacji przychodowych do kwoty przychodów lub do wartości majątku przedsięwzięcia, do których obligatariuszom przysługuje uprawnienie z tych obligacji. Oprócz tych cech szczególnych obligacja przychodowa, jak każdy inny rodzaj obligacji, *„jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do*

spełnienia określonego świadczenia”⁵.

Z definicji tej wynika, że:

- obligacja przychodowa jest papierem wartościowym o określonych cechach i parametrach,
- jest emitowana w serii, czyli wszyscy obligatariusze mają równe prawa wynikające z treści obligacji,
- prawa w niej ucieleśnione stanowią wiarygodność, gdzie emitent obligacji jest dłużnikiem każdego z posiadaczy obligacji (wierzyciela),
- świadczenie wynikające z obligacji może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny;
- odpowiedzialność emitenta jest ograniczona do kwoty przychodów uzyskanych z konkretnego przedsięwzięcia lub do wysokości wartości majątku tego przedsięwzięcia oraz;
- obligatariusz obligacji przychodowej ma pierwszeństwo zaspokojenia swoich roszczeń przed innymi wierzycielami emitenta w odniesieniu do kwoty przychodów z przedsięwzięcia lub majątku przedsięwzięcia⁶.

Istota obligacji przychodowej, zakłada, aby zobowiązanie w niej inkorporowane zostało spłacone z określonego przychodu. Pozwala na to specyficzny transfer ryzyka ponie-

⁵ Art. 4 ust. 1. Obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji, zwanego dalej „obligatariuszem”, i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia (Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach Dz. U. z dnia 20 lutego 2015 r., dalej: uo).

⁶ Za: Raport wprowadzający: Emisja obligacji przychodowych jako sposób na pozyskanie finansowania inwestycji samorządowych, Hogan Lovells LLP, Warszawa, s. 8.

sionego w związku z emisją obligacji przychodowych i uzależnienie go od powodzenia (efektywności) inwestycji, która ma zostać w ten sposób sfinansowana. Odzwierciedleniem tej koncepcji jest art. 24 ust. 2 u.o., zgodnie z którym emitent może ograniczyć swoją odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z obligacji przychodowych do kwoty przychodów lub wartości majątku przedsięwzięcia, do których obligatariuszom przysługuje uprawnienie, o którym mowa w art. 24 ust. 1. Art. 24 ust. 2 u.o. stanowi normatywną podstawę przeprowadzenia kwalifikacji obligacji przychodowych na obligacje przychodowe, z tytułu których emitent ponosi odpowiedzialność ograniczoną, oraz obligacje przychodowe, z tytułu których emitent odpowiada bez ograniczeń. W przypadku obligacji z ograniczoną odpowiedzialnością emitenta, emitent ogranicza swoją odpowiedzialność do kwoty przychodów lub wartości majątku przedsięwzięcia – co oznacza, że w razie braku wystarczających środków z konkretnego przedsięwzięcia uzyskanie przez obligatariusza świadczenia wynikającego z obligacji będzie w istocie niemożliwe. Natomiast w przypadku obligacji przychodowych bez ograniczenia odpowiedzialności emitent odpowiada całym swoim majątkiem. Zatem uprawnienie obligatariusza, o którym mowa w art. 24 ust. 1, nie wpływa na kolejność zaspokojenia należności, o których mowa w art. 1025 § 1 pkt 4 i 5 Kodeksu postępowania cywilnego, zabezpieczonych przed datą emisji obligacji. O istnie-

niu takich zabezpieczeń emitent jest obowiązany poinformować w warunkach emisji obligacji przychodowych. Zatem pierwszym warunkiem, jaki musi być spełniony, aby można było rozważyć zakwalifikowanie danej obligacji, do kategorii obligacji przychodowej jest ograniczenie odpowiedzialności emitenta za zobowiązania z obligacji do kwoty przychodów generowanych przez określone przedsięwzięcie lub do wartości majątku przedsięwzięcia (inwestycji). Przepis art. 24 ust. 1 u.o. zawiera regulację znajdującą się w art. 23a ust. 1 ustawy o obligacjach z 1995 r., z tym że wyraźnie zostało wskazane, iż obligacje przychodowe mogą przyznawać obligatariuszowi prawo do zaspokojenia swoich roszczeń przed innymi wierzycielami emitenta nie tylko z całości albo z części majątku przedsięwzięć, które zostały sfinansowane ze środków uzyskanych z emisji, ale również z całości albo części majątku przedsięwzięć, które zostały przynajmniej w części sfinansowane ze środków uzyskanych z emisji. Wprowadzona zmiana miała na celu rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących sposobu traktowania majątku przedsięwzięć finansowanych jedynie w części ze środków uzyskanych z emisji obligacji przychodowych. Przesądzenie, że obligatariusz może korzystać z pierwszeństwa zaspokojenia swoich roszczeń z przychodów lub majątku również tych przedsięwzięć, które tylko w części zostały sfinansowane ze środków uzyskanych z emisji obligacji, zwiększy zapewne

pewność i bezpieczeństwo obrotu obligacjami przychodowymi⁷. Oprócz tego głównego atrybutu obligacji przychodowych, jakim jest spłata należności z nich wynikających z określonego przychodu, to zminimalizowaniu ryzyka dla obligatariuszy obligacji przychodowych służy dodatkowo obowiązujący emitenta zakaz zbywania i obciążania składników majątkowych przedsięwzięcia, z wyjątkiem sytuacji, gdy zbycie następuje w ramach prawidłowej gospodarki, nie powodując istotnego zmniejszenia wartości przedsięwzięcia. Przepis art. 25 ust. 6 u.o. stanowi powtórzenie regulacji art. 23a ust. 7 ustawy o obligacjach z 1995. Ustanawia on zakaz zbywania lub obciążania składników majątkowych przedsięwzięcia, do przychodów z którego obligatariuszom przysługuje uprawnienie – zarówno w przypadku, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1, jak i pkt 2. Ustawowe nałożenie tego obowiązku ma na celu ochronę interesu majątkowego obligatariuszy uprawnionych z obligacji przychodowych. Również wierzytelności tworzące przychody nie mogą być przedmiotem zabezpieczenia zastawem ani też przedmiotem cesji (art. 25 ust. 7). Ponieważ zabezpieczeniem obligacji przychodowych jest właśnie przychód z przedsięwzięcia, emisja tych obligacji wymaga szczegółowej analizy ekonomicznej i oceny planowanego przedsięwzięcia, jak również już na etapie **realizacji - stałego monitoringu**

⁷ Druk Sejmowy nr 2735, uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o obligacjach.

przepływów pieniężnych, zgodności z harmonogramem oraz nadzoru nad wykonaniem przedsięwzięcia (inwestycji)⁸.

Rodzaje obligacji przychodowych (wybrane aspekty prawne)

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 u.o. obligacje mogą być imienne albo na okaziciela. W dokumencie obligacji imiennej należy oznaczyć obligatariusza. Emitent w warunkach emisji może wprowadzić zakaz albo ograniczenie zbywania obligacji imiennych. Zakaz albo ograniczenie zbywania należy wskazać w dokumencie obligacji imiennej. Zatem w art. 17 ustawy zebrane zostały postanowienia dotyczące obligacji imiennych, zamieszczone w art. 5 ust. 1 pkt 5 i 6, art. 14 i art. 16 ust. 2 ustawy o obligacjach. Należy podkreślić, iż podział obligacji na imienne i na okaziciela pozostaje aktualny również w przypadku obligacji niemających postaci dokumentu. W związku z czym wprowadzenie zakazu albo ograniczenia zbywania jest możliwe również w przypadku obligacji niemających postaci dokumentu. W art. 18 u.o. powtórzone zostały (w porównaniu z ustawą z 1995 roku) regulacje dotyczące obligacji przyznających prawo do udziału w zysku emitenta (obligacje partycypacyjne). W nowej u.o. emitent może zatem emitować obligacje, które przyznają obligatariuszom prawo do udziału w zysku emitenta, zwane dalej „obligacjami partycypacyjnymi”. **Szczegółowe warunki i zasady tego**

⁸ Za: Raport wprowadzający: Emisja obligacji przychodowych jako sposób na pozyskanie finansowania inwestycji samorządowych, Hogan Lovells LLP, Warszawa, s. 10.

udziału określają warunki emisji, które należy złożyć w sądzie rejestrowym właściwym dla emitenta. Przy czym jeśli emitentem jest spółka, która podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, wzmianka o prawie obligatariuszy do udziału w zysku również podlega wpisowi do tego rejestru. Rozporządzenie zaś przez emitenta zyskiem stanowiącym udział obligatariuszy w sposób sprzeczny z warunkami emisji jest bezskuteczne wobec obligatariuszy. Przepis art. 19 u.o. zawiera regulacje dotyczące obligacji uprawniających do objęcia akcji w zamian za te obligacje (obligacje zamienne). I tak, spółka może, o ile jej statut tak stanowi, emitować obligacje uprawniające do objęcia akcji emitowanych przez spółkę w zamian za te obligacje, zwane dalej „obligacjami zamiennymi”. Obligacje zamienne nie mogą być emitowane poniżej wartości nominalnej ani wydawane przed pełną wpłatą. Uchwała zaś o emisji obligacji zamiennych i akcji wydawanych w zamian za te obligacje podlega zgłoszeniu do sądu rejestrowego. Jeżeli emitentem jest spółka, która podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, wzmianka o uchwale wskazująca maksymalną wysokość podwyższenia kapitału zakładowego również podlega wpisowi do tego rejestru. Zgodnie z treścią art. 27 ust.1 u.o. środki zgromadzone na rachunku bankowym są wyłączone z masy upadłości emitentów. Z chwilą ogłoszenia upadłości lub otwarcia likwidacji emitenta obligacji przychodowych zobowiązania z tytułu

obligacji przychodowych stają się natychmiast wymagalne. W przypadku podjęcia, zgodnie z odrębnymi przepisami, decyzji o podziale jednostek samorządu terytorialnego będących emitentami obligacji przychodowych zobowiązania z tytułu obligacji przychodowych stają się natychmiast wymagalne. Zaspokojenia roszczeń posiadaczy obligacji przychodowych dokonuje się ze składników majątku przedsięwzięcia, z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami upadłego.

Zalety finansowania z wykorzystaniem obligacji komunalnych⁹

Obligacje przychodowe mogą być skutecznym sposobem pozyskiwania finansowania dla wieloletnich projektów związanych z infrastrukturą (sieci wodno-kanalizacyjne, transport publiczny, czy telekomunikacja. O atrakcyjności tego instrumentu przesądzają następujące czynniki¹⁰:

1. Możliwość elastycznego dostosowywania emisji obligacji przychodowych do potrzeb emitenta oraz terminów ich spłat. Emisja obligacji przychodowych pozwala na zaciągnięcie długoterminowych zobowiązań, z okresem spłaty nawet do 25 lat. W ten sposób obligacje przychodowe stają się idealnym instrumentem finansowania inwestycji o długim okresie zwrotu, które nie są nastawione

⁹ Za: Raport wprowadzający: Emisja obligacji przychodowych jako sposób na pozyskanie finansowania inwestycji samorządowych, Hogan Lovells LLP, Warszawa, s. 6-8.

¹⁰ Za: Raport wprowadzający: Emisja obligacji przychodowych jako sposób na pozyskanie finansowania inwestycji samorządowych, Hogan Lovells LLP, Warszawa, s. 19-20.

wylącznie na generowanie zysku. Emitent ma wpływ na ustalenie wielu parametrów emisji.

2. Wysoki stopień zaufania banków w stosunku do finansowania inwestycji w drodze emisji obligacji przychodowych oraz postrzeganie przedsięwzięć finansowanych z obligacji przychodowych jako projektów o niskim ryzyku kredytowym z uwagi na zaangażowanie w nie jednostek samorządu terytorialnego, jak również świadczone w ramach finansowanego przedsięwzięcia usługi, charakteryzują się dużą przewidywalnością przychodów i kosztów oraz zdecydowanie niskim ryzykiem niepowodzenia – te czynniki decydują o tym, że obligacje, w szczególności obligacje przychodowe, są tańsze niż inne dostępne formy zadłużania się.
3. Realizowane projekty, z uwagi na zapewniony publiczny popyt, najczęściej będą się charakteryzować wysoką stabilnością osiągniętych przychodów, co również decyduje o niewielkim ryzyku kredytowym, a zarazem o niewielkich kosztach (w porównaniu do innych form finansowania) tego instrumentu dłużnego.
4. Obligacje przychodowe zazwyczaj są niżej oprocentowane niż kredyty, a odsetki są spłacane zazwyczaj raz do roku.
5. Brak jest konieczności gwarantowania spłaty środków uzyskanych z emisji obligacji przychodowych przez budżety jednostek samorzą-

du terytorialnego, co powoduje, że dane zobowiązanie pozostaje bez wpływu na wysokość długu publicznego.

6. Mniej sformalizowana procedura emisji obligacji przychodowych w porównaniu do procedury ubiegania się o kredyt. Zgodnie z art. 4 ust. 3 lit. j ustawy Prawo zamówień publicznych, ustawy tej nie stosuje się do zamówień publicznych, których przedmiotem są „usługi finansowe związane z emisją, sprzedażą, kupnem lub transferem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych, w szczególności związane z transakcjami mającymi na celu uzyskanie dla zamawiającego środków pieniężnych lub kapitału”. Stanowi to o atrakcyjności obligacji w ogóle, nie tylko obligacji przychodowych. Pozwala to na skrócenie czasu wyboru podmiotu finansującego, zachowanie pełnej kontroli nad realizacją projektu i dotrzymanie wymaganych terminów w projekcie inwestycyjnym.
7. Specyfika instrumentu finansowania jakim jest obligacja przychodowa pozwala na przesunięcie ciężaru wykonania pewnych czynności, jakie zazwyczaj leżą po stronie finansowanego, na podmiot finansujący. Taką rolę spełnia agent emisji, którym zazwyczaj jest bank obejmujący obligacje.
8. Promocja nazwy emitenta i finansowanego przedsięwzięcia na rynku lokalnym i krajowym, co

może stanowić istotny czynnik wzrostu zaufania innych inwestorów i potencjalnych kontrahentów.

9. Atrakcyjność dla obligatariuszy - powszechnie uznana wiarygodność emitenta, gwarantowany popyt na świadczone usługi, długoterminowość, specjalna ochrona obligatariuszy (pierwszeństwo zaspokojenia, wyłączenie z masy upadłości).
10. Procedura przygotowania emisji obligacji przychodowych jest mniej sformalizowana oraz krótsza od procedury aplikowania o kredyt.
11. Obligacje komunalne mają formę zdematerializowaną i są przechowywane przez depozytariusza (zazwyczaj bank lub dom maklerski pełniący jednocześnie funkcję agenta emisji) jako zapis komputerowo - księgowy¹¹.

Schemat postępowania w procesie pozyskania kapitału w drodze emisji obligacji:¹²

1) Etap wstępny – wybór agenta emisji

Jednym z możliwych do przyjęcia modeli finansowania jest model polegający na objęciu przez bank-gwaranta emisji 100% wyemitowanych obligacji, co daje emitentowi pewność, że wyemitowane przez niego obligacje pokryją wszystkie

¹¹ Cyt. za: Obligacje komunalne, materiał informacyjny, LEMA Finance Sp.z o.o., Bestwina 2013, s.2

¹² Za: Źródło: Raport wprowadzający: Emisja obligacji przychodowych jako sposób na pozyskanie finansowania inwestycji samorządowych, Hogan Lovells LLP, Warszawa, s. 7-9.

potrzeby emitenta związane z realizacją danego przedsięwzięcia (do maksymalnej kwoty emisji, wcześniej z bankiem uzgodnionej). Bank ponadto pełni w tego rodzaju przedsięwzięciach rolę agenta emisji, w szczególności obsługuje rynek wtórny oraz zajmuje się bieżącą współpracą z obligatariuszami obligacji.

2) Etap I – opracowanie programu emisji

Na tym etapie następuje opracowanie podstawowych założeń programu emisyjnego: określenie przedsięwzięcia oraz zidentyfikowanie strumienia przychodów. Obligacje przychodowe finansowane są poprzez strumień przychodów, którego określenie już na początku prac nad projektem jest niezwykle istotne dla określenia pozostałych elementów struktury finansowania oraz jej końcowego kształtu.

3) Etap II – przygotowanie dokumentacji emisyjnej

Na kolejnym etapie następuje, we współpracy z bankiem i doradcą prawnym, ustalenie treści dokumentów finansowania (umowy programu emisji, warunków emisji obligacji, umowy wsparcia). Następuje też szczegółowe określenie wzajemnych praw i obowiązków stron umowy emisyjnej (emitenta, gwaranta emisji, depozytariusza, agenta emisji i agenta płatniczego), a także następuje ustalenie zakresu dokumentacji, której podpisanie będzie stanowiło warunek zawieszający do uruchomienia finansowania.

4) Etap III – zgody korporacyjne

Kolejny etap rozpoczyna podjęcie uchwały o emisji obligacji. Struktura transakcji zostaje odzwierciedlona w uchwale właściwego organu przyszłego emitenta. Dla emitentów będących jednostkami samorządu terytorialnego obligatoryjnym zakończeniem tego etapu będzie wystąpienie w trybie art. 91 ust. 2 u.f.p. do Regionalnej Izby Obrachunkowej z wnioskiem o wydanie opinii o możliwości wykupu papierów wartościowych przez daną jednostkę samorządową.

5) Etap IV – uzyskanie ratingu (opcjonalnie).

Dzięki poddaniu się procesowi oceny ratingowej potencjalni nabywcy obligacji otrzymują informację na temat wiarygodności kredytowej emitenta.

6) Etap V – Podpisanie dokumentacji emisyjnej.

7) Etap VI – Spełnienie warunków zawieszających.

Na warunkach wskazanych w umowie emisyjnej, bank występujący jako gwarant emisji zobowiązany jest nabyć emitowane przez emitenta obligacje.

8) Etap VII – Emisja obligacji

Obligacje przychodowe a indywidualny wskaźnik zadłużenia j.s.t.

Przeciwdziałaniu zadłużeniu się j.s.t. nie sprzyjają konstrukcje wskaźników określonych w art. 242 i 243 ust.1 u.f.p.¹³. Konstrukcja

¹³ Informacja o wynikach kontroli NIK nr LBI-4101-025/2014, „Wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmiernego zadłużenia się jednostek samorządu terytorialnego”, NIK, Warszawa 2014.

przepisu art. 242 u.f.p. zakłada bilansowanie części operacyjnej budżetu nierozliczonymi wolnymi środkami (kredytami, pożyczkami, papierami wartościowymi z lat ubiegłych). Staje się to przesłanką do kumulowania przez j.s.t. wolnych środków, w tym zaciągania zobowiązań dłużnych ponad potrzeby pożyczkowe budżetu. W praktyce samorządy często świadomie zawyżają planowane wydatki budżetowe, w celu powstania „sztucznego deficytu”, na sfinansowanie którego w końcu roku budżetowego zaciągały zobowiązania. Uzyskiwano w ten sposób wolne środki, które pozwalały na spełnienie wymogu określonego w art. 242 u.f.p. Skutkowało to jednak zwiększeniem długu i koniecznością poniesienia kosztów jego obsługi. Wyliczenie indywidualnego limitu zadłużenia określonego w art. 243 u.f.p., opiera się m.in. o planowane wielkości z roku poprzedzającego rok, na który obliczany jest wskaźnik. Sposobem na uzyskanie spełnienia ustawowego wymogu stało się więc ustalanie w planach często zawyżonych dochodów, w szczególności majątkowych. W celu doprowadzenia do spełnienia relacji określonej w art. 243 ust. 1 u.f.p., powszechną praktyką stało się przenoszenie istotnych kwot obciążeń na kolejne lata (np. poprzez tzw. „rolowanie długu” lub emisję obligacji). Obniża to bieżącą wielkość obciążenia, lecz jednocześnie wiąże się ze zwiększonymi kosztami obsługi długu w latach następnych¹⁴.

www.nik.gov.pl (data odczytu: 20.11.2015 r.), s. 27.

¹⁴ Na podstawie: Informacja o wynikach kontroli NIK nr LBI-4101-025/2014, „Wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmier-

Zgodnie z art. 243a ustawy z 27 sierpnia 2009 o finansach publicznych¹⁵ przy ustalaniu ograniczeń zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego nie uwzględnia się środków pochodzących z przedsięwzięcia i zaewidencjonowanych na wydzielonym rachunku bankowym, ani też świadczeń emitenta należnych obligatariuszom uprawnionym z obligacji przychodowych. Z kolei zgodnie z indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia, ustalonym w art. 243 ust. 1 u.f.p., w danym roku budżetowym wartość spłaty zobowiązań wraz z kosztami ich obsługi w odniesieniu do dochodów budżetu j.s.t. nie może przekroczyć średniej z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji dochodów bieżących, powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem.

W wyroku WSA w Lublinie¹⁶, co prawda wydanym pod rządami ustawy o obligacjach z 1995 roku, sąd stwierdził, iż kwalifikacja obligacji, jako obligacji przychodowych warunkuje skorzystanie z możliwości nieuwzględniania tych środków i świadczeń przy ustalaniu ograniczeń zadłużania jednostek samorządu terytorialnego, nie jest zależna od tego, czy emitent odpowiada wobec obligatariuszy za zobowiązania całym majątkiem

nego zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego”, NIK, Warszawa 2014. www.nik.gov.pl (data odczytu: 20.11.2015 r.), s. 28-29.

15 Art. 243a. Środków, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. poz. 238), ani świadczeń emitenta należnych obligatariuszom uprawnionym z obligacji przychodowych nie uwzględnia się przy ustalaniu ograniczeń zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 243.

16 Wyrok WSA w Lublinie z 23 lipca 2014 r., sygn. akt. III SA/Lu 622/14.

czy też jego odpowiedzialność jest ograniczona do kwoty przychodów lub wartości majątku przedsięwzięcia, do których obligatariuszom przysługuje prawo pierwszeństwa w zaspokojeniu. Jak zauważył WSA, z całości unormowania dotyczącego obligacji przychodowych wyprowadzić należy wniosek, że ograniczenie odpowiedzialności emitenta za zobowiązania wynikające z obligacji jest tylko uprawnieniem emitenta, co oznacza, że ograniczenie odpowiedzialności nie jest cechą obligacji przychodowych. Emisja obligacji przychodowych ma na celu realizację określonego przedsięwzięcia lub kilku przedsięwzięć, związanych z rozwojem infrastruktury komunalnej. Środki uzyskane z emisji obligacji przychodowych służą bowiem realizacji różnych przedsięwzięć z zakresu lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej oraz restrukturyzacji tej infrastruktury.

Zadłużenie komunalnych spółek prawa handlowego

Stosowanym w praktyce sposobem na ominięcie art. 243 u.f.p., wykorzystywanym przez j.s.t., jest „ukrywanie” zadłużenia w spółkach komunalnych. Porozumienia (tzw. umowy wsparcia) zakładają formalne przejście zadłużenia j.s.t. przez spółkę komunalną i jednocześnie zobowiązują j.s.t. do przekazywania tej spółce świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej kwocie, którą spółka była obciążona w związku z „przejęciem” zobowiązania. Z ekonomicznego punktu widzenia

zadłużenie nadal obciąża j.s.t., jednak w związku z tym, że umowy wsparcia nie mają charakteru dłużnego, nie są uwzględniane przy obliczeniu indywidualnego wskaźnika zadłużenia. Zadłużenie spółek komunalnych jest objęte sprawozdawczością i monitorowaniem przez j.s.t. Porozumienia zawierane pomiędzy j.s.t. a „jej” spółką komunalną mogą zakładać formalne przejście zadłużenia przez spółkę (zwiększenie długu spółki) i jednocześnie zobowiązanie j.s.t. do przekazywania spółce świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej kwocie obciążenia spółki z tytułu zobowiązania dłużnego i przypadających do spłaty odsetek. Przykładowo j.s.t. może zawrzeć ze spółką komunalną i bankiem porozumienie (tzw. umowę wsparcia) np. na emisję przez spółkę krótkoterminowych i długoterminowych obligacji, obejmowanych w obrocie pierwotnym przez bank, a pozyskane z emisji obligacji środki mogą służyć dokończeniu konkretnej inwestycji gminnej. Na mocy takiego porozumienia gmina z reguły zobowiązuje się udzielić swojej spółce komunalnej wsparcia finansowego w formie dopłat przez z góry określony okres czasu. Transakcja taka nie powoduje wzrostu zadłużenia j.s.t. (dług zaciągała spółka komunalna), zaś w okresie spłaty zadłużenia, kwoty dokapitalizowania spółki komunalnej miały być wydatkami majątkowymi j.s.t., a nie wydatkami na obsługę długu. Innym rozwiązaniem jest możliwość np. przekazania spółce komunalnej raportu pieniężnego pozwalającego

spółce komunalnej spłacić zobowiązania z tytułu zaciągniętej pożyczki na finansowanie np. projektu realizowanego przy udziale środków UE. Operacja ta obciąża budżety lat następnych wydatkami majątkowymi, zachowując w okresach bieżących obowiązujące jednostkę limity zadłużenia i spłaty zobowiązań.¹⁷

Podsumowanie

Celem zmian wprowadzonych w nowej ustawie o obligacjach jest niewątpliwie chęć wsparcia rynku długoterminowych nieskarbowych papierów dłużnych (obligacje emitowane przede wszystkim przez banki, przedsiębiorstwa niefinansowe oraz samorządy). Zgodnie z uzasadnieniem zawartym w założeniach chodziło o doprowadzenie do sytuacji, w której ich emisja będzie pełnić istotną i uzupełniającą, w stosunku do kredytów bankowych, rolę źródła pozyskania kapitału. Nowe regulacje zakładają zwiększenie pewności i bezpieczeństwa obrotu przez jednoznaczne rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących niektórych obowiązujących przepisów, aby uczestnicy rynku mieli pewność, że prawidłowo z nich korzystają. Jednostki samorządu terytorialnego mogły do tej pory emitować obligacje przychodowe, czyli uprawniające obligatariusza do zaspokojenia roszczeń z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami emitenta, ale

¹⁷ Na podstawie: Informacja o wynikach kontroli NIK nr LBI-4101-025/2014, „Wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmiernego zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego”, NIK, Warszawa 2014. www.nik.gov.pl (data odczytu: 20.11.2015 r.), s. 37-42.

nie korzystały z tego przywileju zbyt często, m.in. z uwagi na wąski krąg podmiotów, które mogły przeprowadzać tego typu emisje. Nowa ustawa rozszerza krąg podmiotów, które mogą wyemitować tego typu obligacje, m.in. o spółki utworzone przez kilka sąsiadujących ze sobą jednostek samorządu terytorialnego w celu sfinansowania wspólnej inwestycji. Poza tym nowe przepisy usuwają wątpliwości, co do zakresu odpowiedzialności emitenta, wskazując, że mogą istnieć obligacje przychodowe, za które emitent przyjął odpowiedzialność całym swoim majątkiem.

Ustawa o obligacjach zmienia także sytuację przedsiębiorców, którzy otrzymają do dyspozycji narzędzia, pozwalające dokonywać im zmian w warunkach emisji. W obecnym stanie prawnym, aby zmienić warunki emisji obligacji, potrzebna jest zgoda zgromadzenia obligatariuszy lub jednobrzmiące porozumienia zawarte przez emitenta z każdym z obligatariuszy. Bankom ustawa o obligacjach daje wprost możliwość emitowania dwóch nowych rodzajów obligacji: wieczystych i podporządkowanych.

Bibliografia

Druk Sejmowy nr 2735, uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o obligacjach.

Informacja o wynikach kontroli NIK nr LBI-4101-025/2014, „Wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmiernego zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego”, NIK, Warszawa 2014. www.nik.gov.pl (data odczytu: 20.11.2015 r.).

Obligacje komunalne w Polsce, Zeszyty BRE Bank – CASE, nr 84/2006.

Raport wprowadzający: Emisja obligacji przychodowych jako sposób na pozyskanie finansowania inwestycji samorządowych, Hogan Lovells LLP, Warszawa 2014.

Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz.U. 1995 nr 83 poz. 420).

Weiss I., System prawa prywatnego. Tom 19. Prawo papierów wartościowych. Pod redakcją Andrzeja Szumańskiego., Wydawnictwo C.H.Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2006.

Wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmiernego zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego, Wyniki kontroli nr 18/2015/14/066/LBI, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2014.

Wyrok WSA w Lublinie z 23 lipca 2014 r., sygn. akt. III SA//Lu 622/14.

- CZŁONKOWIE SGU RP
- GMINY NIEZRZESZONE W SGU

